

MAI VILÁG

Cluj-Kolozsvár 1928.

POLITIKAI NAPILAP

Vasárnap, szeptember 23.

Le vele!

Irta: Tamási Áron

Legyek dongnak és cseszlek sirnak,
pottyan a férges gyümölcs és a kutya
repülő madarat ugat.

— En szózatot hallok ebben a falusi
keretben:

— Nagy ember az a Gyárfás!

Felriadok erre s mintha álomból ser-
kenék vala fel, serényen kérdem eme
„nagyember” tisztes másik nevét. És
akkor két férges alma hull megint hir-
telen a földre s így koppannak ottan:

— Elemér, Elemér.

Különösen játszik velem a sors.

Eljöttem erre az áldott, tiszta földre;
áldott és tiszta emberek közé. S mint
a kísértet, amely csinos dírcsban rémíti
a gyermeket örökké, utánam suhan
ide is Gyárfás.

— Távozz, diplomata!

Hasztalan vetem a keresztet: még
jobban közeledik, akár a darázs a
mézre. És nagyobb lesz ezen a hamis
erdélyi nagytón kereszttől. Szélesedik
és magosodik és kiáradással fenyegeti
a kicsi virágos kerteket, mint tavasz-
szal a Varga-patak.

Már a harangok mind neki szólnak,

pedig az ő temploma a bank.

Már csálhatatlan Erdélyben, mint

Rómában a pápa.

Már sérthetetlen, mint egy arany-

hulla.

Már nem is él, csak lebeg felettünk,

mint egy kisebbségi Szentlélek.

Utoljára Nagykároly felett lebegett.

Nem lesz érdektelen vak magyarok-

nak erről mondani valamit.

A reformátusok nagyhete most zaj-

lott le Tordán. Impozáns volt, felemelő,

harmonikus és magyar.

S jöttünk utána mi, katolikusok.

Mert mi sem hagyjuk magunkat, mi

nem aztán. S így is: minden alkalom

szerint nekünk, ahol lelkeket lehet Is-

tenhez és a magyar munkára felre-

benteni. Minden alkalom új forrás ne-

künk, a tömörülésnek, a hitnek, az er-

délyi magyar jövő építésének új

forrása.

De itt valami váratlan dolog történt,

itt Nagykárolyban, ezen a katolikus

nagygyűlésen. Három nappal ezelőtt

indultak el onnan a hangok s ma a

harmadik napon este ugyanúgy kon-

ganak itt az eldugott székely falu fe-

lett.

— Eljen Gyárfás Elemér!

— Le a Brassói Lapokkal!

És mindenki, aki a tömegek érdeké-

ben, aki a védtelenek érdekében, aki

a magyarság érdekében, aki Erdélynek

érdekében kritizálni meri Gyárfást,

kullogjon a szeme világába és tűnjék

el a föld színéről.

— Le vele!

Le az álarcosok közé, le a haszonle-

sők közé, le az ájtatos férges közé, le

a vakok közé.

En katolikus vagyok. Lehet, sőt

igaz, hogy nem kenetes az én beszédem

de férfias. Igaz, hogy nem fordítom ki

a szememet, ha papot látok és nem

fordítom vissza, ha bankba megyek; de

mindig jónak látom, aki jó, és magyar-

nak, aki magyar. És nem prédikálom

tul a papokat és nem mutatok nagy

képet, hanem a tetteim beszélnek, mint
a katonánál a fegyver.

Az én könyvemben több igaz kato-
licizmus van, mint kilenc Gyárfásban
együtt, de én nem látszatra dolgozom,
és nem papok kegyeit keresem, hanem
az Istenét.

Ez az én katolicizmusom.

És az én katolicizmusom megdöb-
benve csodálkozott bennem, amikor a
nagykarolyi gyűlésen leltéséges volt
Gyárfás érdekében egy olyan indít-
ványt tenni, amely bojkottra szólítja

fel a gyűlést a Brassói Lapok ellen.
Azért, mert hívatásának magaslátán
kritizálni merie Gyárfást, mint közéleti
embert!

Nem ilyenek gondoltam én a ka-
tholikus szolidaritást!

Egészen furcsa.

Egyik pillanatban nevetséges. A má-
sikban megdöbbentő. Hiszen több fő-
pap és sok erős jellemű, jelentős férfi
volt azon a gyűlésen jelen. És nem
akadt senki, aki eltérte ezt a hirtelen,
vak kisiklást, amely mégis több ma-
gyar-katolikus érdeket szolgált, mint
egy csomag Gyárfás együtt!

Hogyan lehet a gyűlésnek helye
ott, ahol a vallás nevében gyűlnek
egybe?

Hogyan lehet nyilvánosan tétlenni
egy ember miatt egy lap felett. Egy
ember miatt, aki gyarlóbb, mint ahogy
kéne; egy lap felett, amely meglátja az
ő sok gyarlóságát!

Hiszen nem állhat be mindenki bü-
nököt fedezni és magyar kártekomysá-
got takarni!

Egy katolikus nagygyűlésnek nem
szabad megfegyzés nélkül hagyni, ha
némelyek az ő árnyékában akkorát té-
vednek, hogy megfordítva osztják ki
ezt a két politikai véleményt:

— Eljenty

— Le vele!

Kisbacon, 1928. IX. 19.

Maniu Gyula nyilatkozott a bel- politikai helyzetről

**A nemzeti parasztpárt hallani sem akar a nép-
párttal való kollaborációról -- A parlament meg-
nyitásának napján ellenzéki nagygyűlés lesz Buka-
restben -- Maniuk új taktikával megkezdik a
kampányt a kormány ellen, amely optimista**

(Cluj-Kolozsvár, szept. 21. A Mai Vi-
lág tudósítóiától.) A belpolitikai, kri-
zis még mindig nem tisztázódott.
Amíg a kormány azt hangoztatja, hogy
„nincs válság”, addig a bukaresti sajtó
unisono argumentumokkal igyekszik
bizonyítani, hogy igenis megrendült
a kormány helyzete.

A köcsöntárgyalások eredménye ki-
látástalan és, Brătianu Vintilă, most
már arra is kaphatonak mutatkozik,
hogy az angol tőke érdekében megfe-
llően reformálja azt a bányatörvényt,
amelynek intakságát egy évtizeden
keresztül minden energiájával, külö-
nösen pedig a „trianoi in sine” elve,
alapján igyekezett megőrizni.

A belpolitikai élet horizontján ko-
moly események tornyasulnak, amely-
eknek középpontjában ma, tagadhatat-
lanul a nemzeti parasztpárt áll. Az
ellenzék hosszas, de csak látszólagos
pihenés után, megint komoly küzdel-
met indít a kormány ellen, amelynek
minden intézkedését helytelennek minő-
síti.

**Maniu: meg kell történnie a
kormányváltásnak.**

Tegnap délután Maniu Gyula a nem-
zeti parasztpárt elnöke Kolozsvárra
érkezett és nyilatkozott a belpolitikai
helyzetről:

— A Brătianu Ionel, halála után
felépített tartós kormányválság, amelyet
Brătianu Vintilă, ideiglenes kormánya
sem oldott meg, lényegesen súlyosbo-
dott a kormány sorozatos sikertlensé-
get folytán, amelyeket a köcsöntárgya-
lások kapcsán szenvedett kudarcok
idézték elő.

— Ez a kormánykrisis, ma már
akutult vált. A kormányváltásnak

a lehető legrövidebb időn belül, be-
 kell következnie. A liberális politika
csödjé ma már nyilvánvaló.

— A nemzeti parasztpárt politikája
és politikai előrelátása mindenben be-
 igazolást nyert. Államérdek a párt
kormányrajutása, amit sem apró intri-
kák nem fognak elgáncsolni, sem pe-
 dig mások azon óhajta, hogy népszé-
rűség, járatlanság és politikai felkő-
szültség nélkül kormányozzák az or-
szágot.

— A nemzeti parasztpárt utolsó ener-
giájával is folytatni fogja kormány-
buktató kampányát, annál is inkább,
mert egy pillanatig sem akarja, ha-
lasztani az ország akaratmegnyilvánu-
lásának szabad lehetőségét, továbbá
egyszer s mindenkorra végetvetni en-
nek az abszolutisztikus helyzetnek,
amely anarchiához, társadalmi és ma-
terialis válsághoz vezette az országot.

Maniu Gyula kategorikusan vázolta
azokat a követeléseket, amelyek a
nemzeti parasztpárt és a néppárt kolla-
borációjáról terjedtek el.

**A parlament megnyitása;
fontos dátum.**

A politikai élet közeli eseményei
izgalmasnak ígérkeznek. Egyes la-
pok olyan híradásokat közöltek, hogy
a parlament megnyitását elhalasztják,
a kormány azonban hivatalosan cá-
folja ezeket a tendenciózusnak minő-
sített híreszteléseket azzal, hogy az
alkotmány előírásának megfelelően, a
törvényhozó testületek október, 15-én
megkezdik munkájukat.

A parlament megnyitására az
ellenzék széleskörű intézkedéseket tett,
Nemzeti parasztpárti körökből nyert,
értesüléseink a parlamenti megnyitása-
nak napján, tehát szeptember 15-én

a párt nagygyűlést tart Bukaresben,
amelyen szentesíteni fogják az ellen-
zéki parlamentnek a nyáron hozott ha-
tározatait.

Ezt megelőzően a nemzeti paraszt-
párt vasárnaponként regionális gyűlé-
seket fog tartani, amelyen előkészítik
az október, 15-iki összecsapást a
kormánnyal. Minden megyében lesznek
ellenzéki gyűlések, amelyeket a libe-
rális párt minden valószínűség szerint
ellengyűlésekkel fog kormánybuktató
A nemzeti parasztpárt kormánybuktató
akciójában új taktikát fog alkalmazni,
amelynek részleteit még nem hozták
nyilvánosságra.

**A Guizisták is kampányra
készülnek**

Az ellenzéki pártok kormánybuktató
akciójának koncertjébe legújabbán az
antiszemita is bekapcsolódott. Cuza
profesor vezetésével országsszerte in-
tenziven folyik a párt vidéki tagaza-
tainak megszervezése.

A pártvezetőség különösen nagy
súlyt, helyez arra, hogy a párt a jövő
választásokra minél jobban fel legyen
készülve, mert az antiszemita ko-
molyan a fejükbe vették, hogy a bel-
politikai életben számbavehető ellenzé-
ket képeznek.

A legutóbbi pártvezetőségi ülésen
egyebként kimondták, hogy a többi
ellenzéki pártoktól teljesen szeparáltan
erélyes kampányt kezdenek a kormány
megbuktatására és maguknak fogják,
követelni a hatalmat. Felő azonban,
hogy a kormány buktató „kampány”
hullámai megint az uccára sodorják a
párt akcióját, ami nemcsak, hogy a bel-
politikai helyzetet nem tisztázná, de az
állam belső nyugalma is, megzavarná
és az ország reputációjára nézve és
káros hatással volna.

Bankot akar alapítani a Magyar Párt

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. A Mai Világ tudósítójától.) A Magyar Párt kolozsvári tagozata ma délután fél hat órakor ülést tartott, mely a késő esti órákban ért véget. Az ülésen, melyen dr. Paál Árpád országgyűlési képviselő elnökölt, a legfontosabb programmpont egy hitelintézet felállításának terve volt.

Az előadó javaslata szerint a párt helyi tagozatának kebelében egy olyan hitelintézet alakítandó, amely a magyar kisiparosok, földmivesek és intellektuálisok hitel-igényét alturista alapon kielégítené.

A tervezet szerint az intézet igazgatósága minden javadalmazás nélkül munkálkodna az alturista célú intézmény vezetésében, amelyet a kisemberek szolgálatába állítanának.

A javaslat során éleshangu kritikák hangzottak el részint a már meglévő hitelintézetek ellen, részint pedig a javaslat ellen, azt állítván, hogy a jelenlegi pénzügyi viszonyok mellett naivság egy új pénzügyi intézet létesítéséről beszélni, miután annak létrehozása nemcsak anyagi, hanem más súlyos akadályokba is ütközik.

A pénzügyi intézet felállításának a terve heves vitát provokált és számos felszólalás hangzott el pro és contra. Egyes frakciók lehetségesnek találták az intézet létesítését, ha az nem részvénytársaság, hanem szövetkezet formájában létesül, míg mások viszont azt indítványozták, hogy a kolozsvári Iparosbankot használják fel keretnek egy nagyarányú alturista intézménnyé való kifejlesztésre.

Oly irányú felszólalások is elhangzottak, hogy a Magyar Párt hasson oda a bankoknál erkölcsi súlyával, hogy a kisexistenciáknak nyújtott kölcsönöket alturisztikus formában kezeljék.

Az ülés keretében több folyó ügy letárgyalása után a kolozsvári vízdíjak ügye is szóba került. A helyi tagozat határozata folytán a városi törvényhatósági bizottság tagjai hétfőn a városi közgyűlésen felszólalnak a magas vízdíjak ellen és vasárnap a háztulajdonosok rendkívüli közgyűlésén is erélyesen állást foglalnak a vízdíjak kérdésében.

MEGHIVÓ

Magán, vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapest

a legkellősebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő

Grand Hotel

PARK-NAGYSZÁLLODA

Budapest, Baross-tér 10. szám. mert 20 százalékos engedményt kap, mint ezen lap előfizetője olcsó szobáinkból, 10 százalékos engedményt kap olcsó éttermi árainkból (kittinő házi konyha).

Öt pengőt megtakarít autótaxi költségét, mert gyalog átjőhet egy perc alatt a pályaudvarról. Nálunk otthon érzi magát.

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg. Saját érdeke ezen előnyök folytán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg.

Előzetes szobamegrendelés ajánlatos.

Szerbia állítólag önállóvá teszi Horvátországot

Egy olasz lap szenzációs cikke a horvát amputációról

(Genf, szeptember 21.) A Luganóban megjelenő Gazetta Ticinese genfi tudósítójának tollából érkező cikk jelent meg a horvát amputációról. A cikkíró, aki anyagát állítása szerint Marinkovics jugoszláv külügyminiszter közvetlen környezetéből szerezte, megírja, hogy

a szerb hivatalos közvélemény maga sem idegenkedik a horvátok önállóvá tételétől

és hivatalos körökben is csaknem teljesen egyetértenek a tekintetben, hogy a horvát kérdést a mai Jugoszlávia keretén belül nem fog sikerülni megoldani.

A cikkíró informátora elmondta, hogy nemhivatalos puhatóldások már több ízben voltak is Belgrád részéről a horvát parasztpártnál, amelynek vezetésétől csak azt kívánták, hogy területileg jelöljék meg azt a régi Horvátországnál kisebb minimumot, amelynek önállóvá tételével a horvát nép megelégedne. A horvát parasztpárt vezetősége két ízben válasza sem méltatta ezeket a belgrádi nemhivatalos tapogatóldásokat s a lap informátora úgy tudja, hogy

a szerbek részéről ismét fel akarják tenni a horvátokhoz az eddig meg nem választott kérdést.

A szerbek részéről az ügy annyiban előhaladást mutat, hogy egész pontosan körülhatárolták azt a területet, amelyet hajlandók volna a mai Jugoszlávia területéből kiválva önálló Horvátországgá elismerni. Eszerint a Szerémség teljes egészében megmaradna Jugoszláviában, ugyancsak Pozsega vármegye keleti felerészé, kettészakítanak azonkívül Modrus-Fiume vármegyét és Szerbiának maradna ugyancsak Lika-Krabava vármegye déli része is. A határ egyébként északon és nyugaton a régi Horvátország határa maradna. Délnyugaton Ogulin és Klaski között vonulna a határ, hogy megmaradjon a szárazföldi összeköttetés Szerbia, Bosznia és a szlovén területek között. Az informátor szerint Zágráb, Belovárkörös, Varazsd és Verőce vármegyék területe alkotná az új önálló Horvátországot. Ez az a bizonyos amputációs javaslat, amelyről a nemzetközi sajtóban az utóbbi időben sok szó esett, anélkül azonban, hogy közelebbi részleteket közöltek volna.

Bizonyos, hogy a horvát népet képviselő parasztpárt nem elégedhetik meg ezzel a javaslattal és az önálló Horvátországot területileg bizonyára egészen másképpen képzelik.

Három évvel ezelőtt lejárt a kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium vezetőségének mandátuma?

Bezik hivei közgyűlést hívnak össze annak megállapítására, hogy a jelenlegi vezetőség jogai-ban van-e

Cseh József és társai felelősségre vonják a vezetőséget az új tanári kar kinevezése miatt Dr. Veres konzervatóriumi elnök nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21.) A kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium vezetősége és Bezik Károly hivei között teljes erővel kiújult megint a háború, amely úgy társadalmi uton, mint a törvényes hatóságok előtt folyik. A Magyar Zenekonzervatórium botrányának most újabb fordulata támadt, amely minden valószínűség szerint sokáig fogja a bíróságokat foglalkoztatni.

Rezik Károly hivei, akik mióta kérésükre nem volt hajlandó dr. Veres Ferenc elnök összehívni a rendkívüli közgyűlést és a bíróság által elrendelt közgyűlés megtartása is meghiúsult, az alapszabályok tanulmányozására vetették magukat és arra a meglepő felfedezésre jutottak, hogy szerintük a jelenlegi vezetőség mandátuma az alapszabályok szerint már 1926 decemberében lejárt és így közel két éve jogtalanul intézte a konzervatórium vezetését.

Cseh József és társai, akik a konzervatóriumi vezetőség ellenzéki képezték, ma megjelentek Hevessy József alelnöknél, akit 1926-ban választottak meg alelnöknek és így szerintük ő volna az egyedüli vezetőségi tag, aki jogai teljében foglal helyet a ve-

zetőségben. Arra kérték, hogy hívjon össze közgyűlést annak megállapítására, hogy lejárt-e már évekkel ezelőtt a jelenlegi vezetőség mandátuma, vagy sem? A vezetőség ellenzéke törvénytelennek minősítette az új konzervatóriumi tanárok kinevezését is és ez irányban beadványt készített a törvényszékhez, amelyben azt kéri, hogy egyénenként vonják felelősségre a vezetőséget.

Nyilatkozik a konzervatórium elnöke

Felkerestük ebben az ügyben dr. Veress Ferenc professzort, a Magyar Konzervatórium elnökét, aki a következőket mondotta:

— Nem akarjuk ismerni többé Rezik Károlyt és a választmány elhatározta, hogy az ő nevét a konzervatóriumnal kapcsolatosan ki sem ejti többet. Mi erkölcsi alapon állunk és felemelt fejjel felelünk minden ténykedésünkért, amelyet a konzervatórium vezetése terén idáig véghez vittünk és amelyeket a jövőben fogunk eszközölni.

— Bennünket semmi más nem vezetett, mint a zenekultúra intenzív művelése és ez a célunk a jövőben is. Lehetséges, hogy egy-két külsőségben nem tartottuk be

a szabályszerű formákat, de a lényeg az, hogy a jelenlegi választmány minden tagja át van hatva attól a tudattól, hogy egy ilyen intézményt csak erkölcsi alapon lehet vezetni és az az ember, aki az erkölcsök ellen oly súlyosan vétett a közfelfogás szerint, a Magyar Konzervatóriumban többé helyet nem foglalhat.

— Ami pedig a jövőt illeti, bízunk abban, hogy ha esetleg a törvényszék új választásokat rendelne is el, a konzervatóriumi tagok bizalma megint bennünket állít a vezetőség élére, akik minden szempontból megvédjük a nagymultu intézet reputációját.

A feleséggyilkos Erdélyi Béla a fő-tárgyalás elhalasztását kérte

(Budapest, szept. 11. A Mai Világ tudósítójától.) A budapesti törvényszék Schandl tanácsa nov. 7-ikére tűzte ki Erdélyi Béla bűnperének főtárgyalását, ki egy évvel ezelőtt borzalmas kegyetlenséggel megmérgezte, majd egy szakadékba taszította feleségét, Forgács Annát, aki belehalt szenvedett sérüléseibe.

A vizsgálati fogságban lévő Erdélyi Béla, akit felesége meggyilkolásán kívül okirathamisításért is felelősségre von a törvényszék, ma levelet intézett Schandl tanácselnökhöz, akitől tárgyalásának elhalasztását kérte. Erdélyi levele többek között a következőket tartalmazza:

„En vágyódom a független bíróság színe elé jutni, azonban reszeketek, mert meginnog a bíróságulatlanágába vetett hitem. Esetezem, kegyeskedjék levenni rólam ezt a keresztet, mivel védőm nov. 7-ig nem jelenhet meg a bíróság előtt. Inkább ülök még néhány héttel tovább, ebben a megőrzítő fogságban, de a védőmhöz ragaszkodom.”

Erdélyi édesatyja, Erdélyi Márk gépgyáros szintén felkereste Schandl tanácselnököt ezzel a kéréssel, azonban egyelőre nem intézkedtek még a szenzációs bűnper elhalasztásáról.

Elegáns

szőrme-
modellek

DÉRI LAJOS

SZŐRMEÁRUHÁZÁBAN
CLUJ, MEMORANDULUI 3. SZ.
TELEFON 12-12

A
BUDAPESTI
TOLNAI VILÁGLAPJA

m i n d e n
számához egy
keménykötésű
teljes regény ingyen!
Ára 40 lej

Érdemes-e meghosszabbítani az életet?

A középkorban az ember életének átlagos tartama 25 év volt; 1901-ben a statisztikai adatok szerint minden gyermek születésekor számíthatott arra, hogy 49 évig fog élni; 1926-ban az átlagos életkor 57-re emelkedett.

A kutatások azt is megállapították, hogy a halálos esetek jó egyharmadát olyan okok idézik elő, amelyek legnagyobb részt elháríthatók lehettek volna.

Ha az alacsonyabbrendű állatokat nézzük, kimutatható, hogy ötször annyi évet élnek, mint ahány esztendő szükséges csontrendszerű teljes kifejlődésére. Az embernél ez az idő husz év, az embernek tehát legalább száz szünetre kellene élnie. Ha valaki a hatvan éves kort elérte, anélkül, hogy nehezebb szerveinek valamelyike beteg lenne, akkor az élet 90, sőt 100 éves korig meghosszabbítható volna.

Felvetődik azonban önként a kérdés, hogy érdemes-e egyáltalán tovább élni? Érdemes-e az élet tartamát meghosszabbítani, erre a célra a tudomány eredményeit felhasználni?

Ha az előhaladott korban az egészség nem kifogástalan, a munkakedv és munkabírás megcsökkent, a kedély elvesztette rugalmasságát, akkor az élet az embernek magának és másnak is csak nyűg, teher.

Általános az a téves hit, hogy magasabb korban már úgy sem lehet dolgozni, komolyabb munka nem idősebbek részére való, mert nem is bírják. Oslers amerikai orvosnak, aki évekként elzött egy nagyobb tanulmányban kimutatta, hogy az emberiség legkiválóbb legfontosabb alkotásai 25—40 év között levő egyénektől származnak. Annak idején az amerikai orvosokat sokat támadták a lehangoló nyilatkozata miatt, amely javakorban levő emberek munkakedvének szárnyát szegte. Az élcapok is tolluk hegyére vették ezt a véleményt és cikkekben, rajzokban tették mulatságossá. Az egyik újság a lap hasábjain közölte kiroki alakjában egy értekezlet tanácskozásiát és azon a megjelentéssel — senki sem lehetett persze 40 évesnél idősebb — határozatot fogadtatott el, hogy az összes negyven évesnél idősebb emberek, mint a világra és az emberiségre fölöslegesek, — megmérgezendők.

Hónapokon keresztül az összes vicclapok, kuplénekesek, karikaturisták ebből a témából éltek és épen ez bizonyította, hogy az angol orvos mennyire túllőtt a célon.

És nem sokára Dorlan orvos, komoly, mélyreható tanulmányt írt „Az emberi munkaképesség határa” címen és ebben azt bizonyította, hogy nagyon sok jelentős alkotás oly embereknek köszönhető, akik a hatvanadik életévüket már régen betöltötték. Sőt beigazolta azt, hogy a legtöbb műremek 40 és hetven év között levő emberek életét és úgy találta, hogy ezek közül 90 elemedett korában érte el dicsőségének csúcspontját.

A legtöbb egyén — a 400 közül — 40 éves korában érte el munkaképességének teljességét, de például Galilei, Bancroft, Buffon, Goethe, Bismarck, Verdi, Herbert Spencer legtekélyesebb munkáikkal 70—85 éves korukban ajándékozták meg az emberiséget. Tízán egyik legnagyobb képét 98 éves korában festette; Jefferson 75 éves

korában még nagy sikereket aratott a színpadon; ugyancsak ily idős volt Händel, amikor legszebb oratoriumainak egyikét szerette. Moltke hetvenedik évét taposta, amikor a francia-német háború csodálatos haditervét kidolgozta. És hogy az öreg hadvezér szellemi erejének milyen frissességében volt, megmutatta az — eredmény.

Hogy pedig közelebb fekvő példákra is hivatkozzunk, a világháború hadvezérei majdnem mind átlépték már a hatvan, sőt hetven évet. Hindenburg ma 80 éves; Clemenceau 86 éves; Arthur James Balfour 89 év előtt született; Oliver Wendell Holmes, a kiváló amerikai orvostudor, aki még ma is élénk tevékenységet fejt ki, 86 éves; George F. Baker 87, Thomas A. Edison 80 éves. És hányan vannak még a nyolcvanon is túl, akik, ha nem is

intézik országok sorsát, ha nincsenek is kimagasló álásokban, de azért szellemi és testi erejük frissességében munkálkodnak.

A hitet, hogy a magasabb életkorban levők már nem alkalmasak a munkára talán leginkább az terjeszti és erősíti, hogy a munkaadók, tehát gyárak, vállalatok tulajdonosai nem szívesen látnak alkalmazottaik között már idősebbeket. Bármilyen munkaképs is valaki, új elhelyezkedést már csak nagynehezen talál, ha a 35—40 évet túlhaladta. Elöl jár példával az állam, amely nem alkalmaz, csak bizonyos korig és bármily egészséges, munkabíró legyen is valaki, 60—65 éves korában nyugdíjba kényszeríti. Mélyen megható, ha az ember látja, hogy öregedő férfiak és nők, hogy erőlködnek eltüntetni a kor áruló jeleit, csak hogy

éveik száma fel ne tűnjön, abból néhány évet könnyebben letagadhasanak, mert tudják, hogy az elhelyezkedés mennyire nehéz.

Mi tehát a felelet a kérdésre, hogy érdemes-e az életet meghosszabbítani? A legújabb időkben annyit hallunk kísérletekről, amelyek mind azon fáradoznak, hogy az emberiséget néhány esztendővel megajándékozzák, az öregség határait kitolják. Érdemes?

Sem határozott „igen”-nel, sem határozott „nem”-mel nem lehet válaszolni. A felelet a körülményektől függ. Ha a meghosszabbított élet további eredményes munkát, hasznos tevékenységet jelent, akkor igen. De ha az ilyen eredmény kétséges, bizonytalan, akkor nem.

Dr. V. E.

Popescu Lulu máától kezdve a kolozsvári ügyészség foglya

A sikkasztó egyetemi titkár kihallgatását már megkezdte a vizsgálóbíró -- Hogyan élt Popescu Lulu Magyarországon

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. A Mai Világ tudósítójától.) Tegnap számában egyedül jelentette a Mai Világ, hogy a magyar kormány intézkedésére Popescu Lulut, a kolozsvári I. Ferdinánd tudományegyetem sikkasztó titkárát átadták a román hatóságoknak.

A félévvel ezelőtt megszökött sikkasztó titkárt, mint jelentették,

még a szerdai nap folyamán Ermiályfalvára kísérték,

ahol a szokásos formalitások között átadták a román hatóságnak.

Popescu Lulut gyorsvonattal hozták Nagyváradra, tegnap reggel pedig már a kolozsvári sziguranca vezérfelügyelőségén volt, ahol megejtették az átadási aktus utolsó formalitásait. A sikkasztó titkárt

delelőtt tíz órakor átkísérték a kolozsvári ügyészségre.

Két fegyőr vitte Popescut, aki nem sokat változott, amióta „elment” Kolozsvárról. Ruhája ugyan gyűröttebb, mint fénykorában volt, arca sem olyan üde, mert az utolsó napok izgalmai kissé megviselték.

Feltett kérdésekre a letartóztatott előadja, hogy miután Magyarországra szökött, egyizben letartóztatták, mivel azonban sokáig nem akarták tartani, kiadatásról pedig akkor még alig esett szó, szabadon engedték.

Szabadlára helyezése után

kereskedelmi utazónak szegődött

és így tartotta fenn magát egyik napról a másikra. Néhány nappal ezelőtt azonban megérkezett a román külügyminisztérium átirata, amelyben kérték a szökésben levő Popescu azonnali kiadatását.

A diplomáciai átirat nyomán letartóztatták és

huszonnégy órán belül átadták a román hatóságoknak.

A vizsgálóbíró ma kezdi meg Popescu Lulu kihallgatását, amely-

nek folyamán minden bizonnyal le fogják leplezni az egyetemi sikkasztások misztikus részleteit. Az ügyben háromnegyed év óta folyó vizsgálat még a mai napig sem tudott világosságot deríteni, mivel

Nem történt panama a Bata-cipőkkel

Chintescu vámvezérigazgató nyilatkozata szerint ügyészségi eljárásnak nincs helye

(Bukarest, szeptember 21. A Mai Világ tudósítójától.) Napok óta foglalkozik az erdély-bánsági sajtó egy állítólagos vámpanamával, amit a csehországi Bata cipőgyár romániai vezérképvisellete követett volna el azáltal, hogy több vagon magasabb vámtétel alá eső cipőküldeményt alacsonyabb vámtétel szerint vámost el. A napvilágot látott közlemények szerint

negyvenmillióval károsították meg az államot, ami csak úgy volt lehetséges, hogy az importőrök összejátszottak a vámbizottság tagjaival.

A szenzációs vámpanamát egyik temesvári németnyelvű napilap patantotta ki annak a feljelentésnek kapesán, amit a Gyáriparosok Szövetsége tett a temesvári ügyészségen. A feljelentést az érdekelt megbízásból Frank Jenő temesvári cipőgyáros adta be dr. Lázár dr. Bilu ottani ügyvédek útján.

Az ügyészség az eljárást megindította és amint a gyáriparosok egyik vezetőségi tagja a Mai Világ munkatársának kijelentette,

panamáról szó sincs, legfeljebb téves vámmegállapításról lehet beszélni.

A Bata-gyár képviselői ugyanis tizenhatezer pár olcsó minőségű cipő elvámolása után felebbezést nyújtottak be a vámbizottsághoz és téves vámkivetés miatt a differencia visszatérítését kérték. A

az ügyeket legjobban ismerő Popescu Lulu vallomása hiányzott. Hír szerint Popescunak bűntársai is vannak, akiket a közeljövőben beidézik az ügyészség kihallgatás végett.

vámbizottság áttette az ügyet az ugynevezett expert komisszióhoz, amely jogosnak ítélte meg a visszatérítési kérést.

Ezen a címen a vámkincstár circa hárommilliót utalt vissza.

A gyárosok nem beszélnek panamáról és nem vádolják a vámbizottság tagjait, csak tévesnek minősítik a döntést.

Ugyanilyen értelemben nyilatkozott a Mai Világ munkatársa előtt Chintescu vámvezérigazgató, aki az érdekes ügyben a következőket mondotta:

— A Bata cipők elvámolása szabályszerűen történt. A cég képviselői kontesztációt nyújtottak be, amit legálisan letergnyalt a bizottság, úgy, hogy semmiféle ügyészi eljárásnak sincs helye. Tény, hogy véleményeltérés van az expert komisszió és az érdekelt gyárak között, azonban az eljárás legális volt és visszaélésről szó sem lehet.

Leégett Bacau legnagyobb bór-gyára

(Bukarest, szeptember 21.) Ba-cauban ma éjjel tűzvész pusztította el a Brill-féle bórgyárat, elhamvasztva az egész épületet, az összes gépeket, a kész gyártmányokat és a nyersanyagot. A kárt 50 millióra becsülik. A tűzoltók nagy nehézséggel tudták csak lokalizálni a veszedelmet, amely az egész városrészt fenyegette.

Habig, Borsalino, Tress, Mossant,

és más nyulszőr kalapkülönlegességek nagy választékban érkeztek a

KALAPKIRÁLYHOZ Cluj, Piața Unirii 4

Eredeti Pichler-kalapok. Őszi reklám: Bolyhos divatkalap 260 lej

Apponyi Albert fel- tűnéstkeltő interjúja a Neu Freie Presseben

(Bécs, szept. 21.) A Neue Freie Presse mai száma „Az optánsper népszövetségi intézés alatt” címmel Apponyi-interjút közöl, aki nyilatkozatában anélkül arra, hogy a Népszövetség még mindig különböző elbánásban részesíti az egyes nemzeteket és fenntartja a különbségeket győző és legyőzött államok között. Ez az egyenlőtlen elbánás a legkirívóbban jelentkezik a leszerelés kérdésénél, mert a lefegyverzett országok mellett megtűri a teljesen lefegyverzett országokat és nem tesz komoly lépést abban az irányban, hogy a leszerelés általánossá tétessék. Leginkább az esetleges bolsevista háborúval indokolják a győztes országok magas katonai létszámát, de a lefegyverzett közép-európai országok közelebb esnek Oroszországhoz s az orosz támadás ellen még jobban fel kellene fegyverkezniük, mint a távolabb eső nyugati hatalmaknak. Apponyi ezután azt hangoztatja, hogy a Népszövetség még tisztán jogi téren sem vitte keresztül akarát s ismerte az ismert magyar álláspontot a román-magyar optánsperben.

A bécsi családi dráma szenzációs újabb fordulatot vett

(Bécs, szept. 21. A Mai Világ tud.) A bécsi családi drámának újabb szenzációs fordulata támadt. A rendőrség ma előzetes letartóztatásba helyezte Hartmann Ferdinándot, a meggyilkolt Hartmann Nándor bankigazgató fiát, akit azzal gyanúsítanak, hogy édesanyjával, aki a gyilkosság elkövetése után öngyilkosságot követett el, előre megfontolt szándékkal megölte édesapját.

Hartmann Ferdinánd ki súlyosan megsebesült, első kihallgatásakor azt vallotta, hogy mikor édesanyja és édesapja összeveszett és édesanyja törrel támadt apjára, szülei közé ugrott, hogy szétválassza őket és akkor sebesült meg.

A vizsgálóbírónál történt kihallgatásakor pedig már módosította vallomását és azt állította, hogy mikor szüleit szét akarta választani, atyja verekedni kezdett vele és önvédelemből leszurta.

A további kihallgatás során felmerült az a gyanú is, hogy nem csak az apját, hanem édesanyját is meggyilkolta a fiatal diák, kinek elmeállapotát ma megvizsgálják.

A magyar kormány elismerte a nemzetközi bíróságot

(Genf, szeptember 21.) A népszövetségi közgyűlés mai ülésén az elnök bejelentette, hogy a magyar kormány aláírta az állandó nemzetközi bíróság joghatóságának elismerésére vonatkozó egyezményt, az ugynevezett fakultatív záradékot. Az aláírás alkalmából az elnök felhasználta az alkalmat, hogy a magyar kormányt melegen üdvözlje. Táncos Gábor magyar kiküldött köszöntö meg az elnöki székéből elhangzott üdvözlést és bejelentette, hogy tolmácsolni fogja kormányának. A közgyűlés napirendjén a gazdasági bizottság jelentése szerepelt. Leucheur francia miniszter a jelentés előadója. Utána Porto Seguri délamerikai delegátus az „alkoholellenes” mozgalomról, Guerere a népszövetségi rádióállomás felállításáról referált.

Borzalmas járvány pusztít az orkán nyomában

(Berlín, szept. 21. A Mai Világ tud.) A Wolff távirati iroda new-yorki jelentése szerint Floridában a tornádó halálos áldozatainak száma mint a legújabb tudósítások közlik nyolcszázra emelkedett. A fertőző betegségek az orkán pusztításainak színterén járványszerűen terjednek s a hatóságok nem tudnak gátat vetni terjedésüknek, mert a hajléktalanok nagy részét baraktárokba kénytelenek elhelyezni. Örülési azoknak a száma Floridában is, akiknek fedél még így sem jut.

A járványok miatt a halottakat személyazonosságuk megállapítása nélkül temetik el, mivel attól tar-

tanak, hogy a hullák miatt újabb betegségek támadhatnak. Floridában még mintegy ezer ember eltiltását jelentették be, akiknek a vihar óta nyoma veszett.

Amerikában mindenütt megmozdultak a humanitárius egyesületek, melyeknek sorában ezúttal is az amerikai Vörös Kereszt egyesület vezet. Élelmiszereket, gyógyszereket, ruhákat már utba indítottak megfelelő mennyiségben a tornádó sújtotta területek felé. A hadügyminisztérium ezer összecsuksúgó ágyat küldött a floridai hatóságoknak, hogy a hajléktalanok egy részének fekhelye legyen.

Az emberek borzalmas bosszút álltak a kegyetlen adószedőkön

Ahol megnyúzzák és megeszik a perceptort

(London, szept. 21.) Uj-Guineában a holland rendőrség öt tagja áldozatul esett tapintatlanságának. Teminaboa rendőrfőnöke azt az utasítást kapta, hogy Radja-Moeda és egy szomszédos törzsfőnök törzsetől a hátralékos adót szedje be és az 1928. évre kivetett adó nagyságát tudassa velük.

A rendőrfőnök öt emberét vette maga mellé és jelentkezett a kerület kormányzójánál. Ez azonban közbejött akadályok miatt nem mehetett a rendőrfőnökkel. Szerencséje volt. A biztos haláltól menekült, mert a főnököt a rendőrökkel együtt a pápuák

elfogták, megnyúzták és azután megették.

A holland kormány négy brigád gyarmati hadsereget küldött a helyszínre, ezeknek sikerült a pápuákat megfélemezni, a törzsfőnököket elfogták. Sajnos, mindez már nem menthette meg a rendőröket, akik közül kettőnek csak a fejét találták meg.

A szigorú vizsgálat megállapította, hogy a rendőrfőnök az adók behajtásánál kiméletlenül járt el, két törzsfőnököt, Radja-Moedát és Seribaut megsértették, néhány pápuát megbotóztak.

A pápuák bosszút esküdtek. A két törzsfőnök gyűlést tartott, amelyen kimondták, hogy a rend-

őröknek meg kell halni. Üzenetet küldtek Elos, Amaro és Pengosin törzseknek és közölték velük is, hogy mit határoztak.

Mikor a rendőrfőnök embereivel folytatta útját, a pápuák már mind tudták, hogy a fehérekre mi vár, de ezt semmivel sem árulták el. Senki sem figyelmeztette a rendőrfőnököt a veszedelemre.

Igy értek el a Pengosin törzshöz, majd a pápuák Sagé Sagé sátoráborához. A rendőrök parancsnoka semmi rosszat nem gyanított, a legkisebb elővigyázati rendszabályokat sem tartotta szükségesnek foganatosítani. A főnök este visszavonult sátorába, emberei is elszéledtek.

A pápuák csak ezt várták. Mikor a parancsnok elpihent, a vadak

a rendőröket megrohanták és megölték.

A rendőrfőnök meghallotta a lármat, kirohat a sátrából, de ebben a pillanatban pányvát dobta a nyakába, lerántották a földre, lándzsáikkal halálra szúrták, azután

mind az öt holttestet feldarabolták és egymás közt elosztották.

A rendőrök kíséretében volt teherhordók még idejében elszöktek és megmenekültek. Ők vitték el a hirt

a partokra, ahol a bennszülöttek ugyancsak mind tudtak a készülő gyilkosságról, de nem árulták el. A szerencsétlenek a vadak dühének lettek áldozatai. Hogy a holland csapatok megtorolták a kegyetlenkedést, az már rajtuk nem segített.

Újabb határincidens történt a román- bolgár határszélen

(Bukarest, szeptember 21. A Mai Világ tudósítójától.) Alig néhány héttel ezelőtt bulgár komitácik megtámadtak egy román határmentii községet, melyet több órán keresztül rettegésben tartottak heves tüzelésükkel. Bukaresti jelentés szerint Dorohomegyében az éj folyamán újabb határincidens történt. A román-bolgár határszélen fekvő Mutosianu községet az éjszaka sötétjében 20 bulgár komitácis megtámadta és heves fegyvertűz intézett a község ellen.

Szerencsére a községben számos román csendőr tartózkodott, akik rögtön ellentámadásba mentek át és visszaverték a komitácis orvátáadását. A komitácisoknak sikerült visszamenekülni Bulgáriába és sebesülteiket is magukkal vitték.

Az esetet jelentették a hadügy-, belügy- és külügyminisztériumoknak, ahol megtették a szükséges intézkedéseket az esetleges újabb támadások elhárítására.

A Freskó

Élt a Fötéren egy kis veréb, akinek egyetlen szórakozása az volt, hogy gusztálgatta a hölgyeket. A kis veréb a fa egyik ágáról a másikra ugrált örömeiben, annyira odavolt a látványtól, mely feléje tárult. Áldotta az új divatot, mely lehetővé tette, hogy felülről is elmerülhetett a formás lábak szemléletében, nem úgy mint régen, amikor a szoknya mindent eltakart.

— Nézd — mondta a veréb a feleségének —, milyen foltos a cipője, annak a cifra dámának.

A veréb felesége elhúzta a csörét:

— Az nem folt, hanem kézi festés. Ez most a legújabb divat. Párizsban minden urinőnek van egy piktora, aki a cipőjére ilyen maskarát fest.

A férjveréb tudomásul vette feleségének szakszerű válaszát és most egészen más szemmel nézte a cipőt, melyet a korzón mindenki megcsodált. Gyönyörködött a művészi ábrákban és ahogy ugrándozott, elragadtatásában valahogy megfeledkezett az illemről. Egy röpké pillantás és a cipőn már ott diszelgett a legújabb kreáció.

— Meneküljünk, — ijedezett a kis veréb.

De a másik leintette:

— Ugyan, hiszen senki se vette észre ezt a művészi ráadást... Látod, épen úgy csodálják, mint azelőtt.

És csakugyan, hallották amint az egyik hölgy odaszólt a férjének:

— Ilyen freskót én is csináltatok holnap a cipőmre.

Dymi.

VIATA

CLUJ
STR. REG. MARIA
36

Telefon 194

NYOMDAI
MŰINTÉZET

HÖNIG & LEDERER

Elvállal minden könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát, elsősorú kivitelben és a legjutányosabb árak mellett.
KÉRJEN MÉG MA AJÁNLATOT!

HIREK

A bosszuálló nők

Theodore E. Burton szenátor akarta lenni, fel is lépett, meg is bukott. Az aszonyok buktatták meg. Valamennyien ellene szavaztak. Miért? Mert Burton olyan ügyetlen és tapintatlan volt, hogy az egyik gyűlésen a házasság ellen beszélt. Azt hangoztatta, hogy ha még egyszer születne, feltétlenül nőtlen maradna. A házasság csak kényszerbilincs, amelyet a legtöbb férfi csak kényszerűségből vesz magára. Ilyen tenorban beszélt a szenátorjelölt, mert meg akarta nyerni a — férfiak tetszését. Ezt a sikert ki is vitte, mert a jelenlévő férfiak, illetve férfiak kitörő helyesléssel fogadták szavait. Amde a gyűlésen ott volt az egyik nagy amerikai nőegyesület elnöknője is. Ez is végighallgatta a beszédet, amelynek befejezése után csak annyit mondott: no megállj majd adok én neked szenátor-ságot! Vagy lehet, hogy nem mondta, csak gondolta. A haragos elnöknő megindította a harcot Burton ellen. Összehívta a többi nőegyesületeket. Elmondta, hogy mert nyilvánozni a nőkről és a házasságról Burton. Bosszúra szólította fel az összes nőket. Leányok és aszonyok kitörő helyeslése mellett röptette a levegőbe a zászlót, amelyen égő betűkkel állt a szó: megtorlás! És tomboló lelkesedés mellett esküdtek meg a szoknyás hősök, hogy Burtonnak buknia kell, ha török, ha szakad. Tapasztalatból tudhatja minden férfi és különösen minden férj, hogy mit jelent a harci riadó: minden drom! Jelenti ez: sirással, panasszal, fenyegetéssel, hízkeléssel megostromolni a férfiakat, durcáskodással, elkésett reggelikkel, odaégett főzelékkel és süttekkel, véget érni nem akaró zongoragyakorlatokkal, ruha, cipő, kalap és meggyvás hasonló igények bejelentésével súlyosított eskü-kiosztással, hogy Burton ellen szavaz. És így történhetett meg, hogy a csekély száma nőszavazók akarata érvényesült. Burton megbukott, megérdemelte sorsát. Nem is való szenátor-nak. Nincs benne egy gyűszűnyi diplomáciai érzék se. De azért csodálkozunk ügyetlenségén. Mert ha agglegény volna. De nős. Férj. Nem értjük! Az az egy bizonyos, hogy bátor férfi. Vakmerő férj! (—rdy.)

Nem adnak több haladékat az alaptörvény után fizetendő egyszázalékos adó kifizetésre. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium ma felhívást tett közzé, amelyen arról értesíti a részvénytársaságokat, hogy az alaptörvény után fizetendő 1 százalékos adó megfizetésére több haladékat nem adnak.

* A zálogházban árverés október 1-én, Calea Victoriei 25. szám alatt.

Közös megegyezés alapján román-magyar tárgyalások indultak meg az optánsper kérdésében

(Genf, szept. 21. A Mai Világ tud.) Kiszivárgott hírek szerint a Népszövetségi tanács a ma délután tartandó tanácsülésén javaslatot fogtak előterjeszteni, mely szerint a jogi és elvi álláspont fentartása mellett mind a magyar, mind a román kormány megbízottakat küld ki, akik közvetlen tárgyalások során méltányos és gyakorlati megoldást igyekeznek találni. A magyar és román delegátusok a népszövetség főtákarának jelenlétében egyébként bizalmas értekezletet tartottak, amelyen normális egyezség jött létre a magyar-román döntőbírói konfliktusnak a népszövetségi tanács által történő tárgyalását illetően. A megállapodás értelmében a tanács a holnapi ülésen le fogja szögezni, hogy mindkét fél hajlandó — ismert jogi álláspontjának fentartásával — megbízottakat delegálni, akik azután közvetlen tárgyalások során fogják megkísérelni a konfliktus rendezését.

A közvetlen tárgyalások valószínűleg Párizsban indulnak meg.

A felek tegnap délután meg is egyeztek a közvetlen tárgyalások felvételében

(Genf, szept. 21. A Mai Világ tud.) A népszövetség tegnapi tanácsülésén Procoja elnök felkérte a két ország megbízottait, Antoniadet és Apponyi Albert grófot, hogy foglaljanak helyet a tanács asztalánál. Procope ezután ismertette a tanács előtt az ügy előzményeit, a per anyagát, az eddigi tanácsüléseken hozott döntéseket és azokat a diplomáciai okmányokat, amelyek az ügyvel kapcsolatban állanak.

A két kormány jegyzékének és

— Megérkezett Kolozsvár autófecske-je. A Kolozsvár városi tanács egy hatalmas autófecske-jezt szerzett be 800 ezer lejért, amely az utak öntözésén kívül a tűzoltóság céljait is szolgálni fogja. Az autófecske-jezt ma megérkezett.

— Szabadságolják az 1927-es korosztályt. Bukarestből jelentik: A nagy vezérkar elhatározta, hogy az őszi manőverek befejeztével határozatlan ideig szabadságolja az 1927-es korosztály összes katonáit. A szabadságolások valószínűleg már október 15-én megkezdődnek.

* Dr. Rosenberg Ernő fogorvos Str. Memorandului (Unió-ucca) 7. hazaérkezett. Fogorvosi rendelőit újból megkezdte.

A népszövetségi tanács annak a reményének ad majd kifejezést, hogy ezek a közvetett tárgyalások eredményesen fognak végződni.

Ha azonban mégsem sikerülne az egyezség, úgy a konfliktus automatikusan a népszövetségi tanács legközelebbi ülésének napirendjére kerül.

A legközelebbi tanácsülés decemberben vagy januárban lesz.

(Bécs, szept. 21.) Genfi még meg nem erősített hír szerint a napokban újra közvetlen tárgyalások indulnak meg a felek között, a román-magyar optánsperben. A román delegáció allitolag

lemondott volna arról a jogáról, hogy az optánsperben a jóvátételi beszámítást érvényesítse.

Genfi hír szerint a meginduló közvetlen tárgyalások ezen az alapon valamelyik a svájci határhoz közelfekvő osztrák városkában lesznek. A hírt illetékes körök mind ezideig nem erősítették meg.

levelének ismertetése után Procope elnök felfedezte a békés megegyezés lehetőségét. Ennek érdekében határozati javaslatot terjeszt elő, amely a feleknek megadja azon jogát, hogy a tanács előtt több ízben kifejtett elvi és jogi álláspontjaikat fenttarthassák. Ajánlja végül hogy vegyék fel az egymásköztli tárgyalásokat. A javaslatot, amelyet plénium elé terjesztenek, mindkét fél elfogadta.

Befejeződött a kínai háború

(Peking, szept. 21.) A kínai háború végleg befejeződött. A két északi hadsereg Jung-Ju-Tang tábornok előtt letette a fegyvert.

A fegyverletétel folytán egész Mandzuria a délkinai kormány hatalmába került.

Kihallgatták az iparügyi minisztérium bányaiügyi vezérigazgatóját a petróleumpanama ügyében. Bukarestből jelentik: A petróleumpanama ügyében a vizsgálóbíró kihallgatta Damaschin bányaiügyi vezérigazgatót és Ivalteanut, az iparügyi minisztérium bányakataszterének főnökét. Mindkét főtíztsv-

selőt, kiknek vallomása döntő súlyúat bír a vizsgálatban, elővezették, mert a vizsgálóbíró idézésére nem jelentek meg. A letartóztatott panamisták felfolyamodásának ügyében holnap döntenek az igazságügyi hatóságok.

Ujabb nagy panamát fedeztek fel Beszarábiában. Bukarestből jelentik: Beszarábiában a hatóságok ujabb magyaranyu panamát fedeztek fel, melyet az agrárreformmal kapcsolatosan követtek el. A balti vizsgálóbíró megjelent Bukarestben, hol ma este letartóztatta Senica Sascau és Stefan Teodoru dúsgazdag földbirtokosokat. A földbirtokosok, ügynökeik révén egész Beszarábiában összevásárolták a kisajátítási bonokat poton pénzen és Bukarestben a letéti pénztárnál beváltották azokat. Csalás miatt indul meg ellenük az eljárás.

— ANGOL HUMOR. Egy csapszékben több lord üldögélt. Egyszere a mellettük levő asztalnál leszédül egy ember a székről, elnyulik a földön, úgy látszott, hogy guta ütötte meg.

— Fogatok, — mondja az egyik lord, — hogy husz percig sem él.

— Ötven aranyat arra, hogy egy negyedórán belül meghal.

— Százat arra, hogy tíz percen belül nem él.

— Százat arra, hogy máris meghalt.

— Százat arra, hogy még lélekzik.

De az egyik ur, a haldokló életére fogadott, odament az öt körülvevő tömegbe s a haldokló orra alá egy szagos üveget tartott.

— Pardon! kiáltott a halálpártiak egyike, — ez nem becsületes játék. Élesíteni tilos!

A Themzén egy tengerész evezett, rozoga lélekvesztőn. Szélroham duntotta föl a lélekvesztőt, a tengerész uszva igyekezett a parthoz.

A parton nagy tömeg verődött össze s természetesen fogadtak. Vajjon tud-e uszni, vajjon bele fullad-e, vagy nem fullad?

Két révész, aki látja ezt a szerencsétlenséget, csónakba ugrik s a másik partról a boldogtalan segítségére siet. Még pár evezőcsapás s mindjárt elérik a földoklót.

Ebben a pillanatban a partról általános, harsány ordítás hallatszik:

— Fogadtak rá, fogadtak!

Ezekre a szent szavakra a révészek némán visszafelé eveznek, az ember belefullad, a parton pedig a fogadásokat annak rendje és módja szerint lebonyolítják.

Róman, angol, francia, német, magyar olasz, szláv stb. fordítások. — Levelek, kérvények, periratok, tudományos, műszaki közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordítóiroda, Str. Raliu (v. Kötő-ucca) 2. szám. Telefon 831.

Hotel Metropol Bukarest

A királyi palotával szemben

Modern confort!

MAI VILÁG

Modern confort!

minden olvasója

15% kedvezményt kap a szobaárakban

ha felmutatja ezt a hirdetést!

Nyugdíjas tisztviselőket

akvizíciós munkára
fix fizetéssel és magas jutalékkal
állandó munkára
keresünk
(Cím a kiadóban)

»ERICA« CIPŐÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIRII 13. SZÁM

Külföldi őszi cipőújdonságok exkluzív választékban megérkeztek.

Telefon interurban 578

Vidéki rendeléseket pontosan eszközlünk.

Telefon interurban 578

SPORTVILÁG

Luchidy ur, az amszterdami hős, most a bírák bizottságát is felakarja robbantani

Ujabb merénylet Erdély sportélete ellen

(Bukarest, szept. 21. A Mai Világ tudósítójától). Az utóbbi időben egyre sürgetőbb fordulatot vesz a sajnálatos összejelölések Bukarest és Erdély sportéletének vezetői között. Még élénk emlékeztetünkben van, hogy az uszóbajnokságokkal kapcsolatosan agilisán dolgozó uszóközpontunkat felrobbantandó, negligálták versenyünket és támadták a Kolozsváron székelő elnökséget. Most aztán az első nem sikerült attakr. rádupláznak és a romániai sportélet egyik legjobban megalapozott szervezetét, a bírák bizottságát, az A. A. I. R.-t támadják hátba.

Az F. S. S. R. multiheti bukaresti közgyűlésén felállott Octavian Luchidy, az atlétikai szakosztály elnöke és hatalmas fillipikát vágva ki a bírák bizottság ellen, ez ellen a speciálisan Erdély által megszervezett és kitűnően fungáló testület ellen, követelte annak feloszlását, hogy az ő elnöksége alatt Bukarestben egy új bírák bizottságot létesítsenek. Luchidy azzal argumentált, hogy a bírák profik, hisz horribile dictu, képesek egy I. osztály mecs levezetésére 100 lelt és elvinni, kocsiköltség, cipőköptatás stb. címen. De hiszen nem is az érv itt a fontos. Akkor, amidőn a legtisztább amatőr or-

szágokban is egy bíró költségmegtérítése 1000 lejnek megfelelő összeg, ilyen nevetséges vád igazán nem tarthatja magát. Azzal pedig minden lakus is tisztában van, hogy a bírák bizottságát, amely

mintegy hatszáz tagot számláló intézmény

és szükség van rá, nem lehet márról holnapra felborítani.

Nem is a bírákban fű a hiba. A baj az, hogy Luchidy ur már megint nem fér a bőrébe. Luchidy urnak nem volt elég, hogy mint a központi atlétikai szakosztály elnöke, ő vezette fel Amsterdam gyászos végű csatájára a román atlétikát. Luchidy ur most újabb sinecurát akar, még egy elnökség kell neki, hogy Bukarestből majd néhány márról holnapra bíróvá ütött ifjút akasszon Erdély nyakába. Az elnök urat aztán igazán nem izgatja, hogy huszonkét ember harcában majd a zöld gyepen milyen botrányokat és károkat okozhat egy képtelen bíró. A fő, hogy ő jobb hivatalt kapjon és hogy Erdély sportját ismét egy arcultitással figyelmeztessék: nem gazdálkodhatunk szabadon, ha még oly hasznos is munkánk az egyetemes román sportra.

A 8 órás munkanapot új nemzetközi egyezményvel akarják rendezni

(Genf, szept. 21. A Mai Világ genfi levelezőjétől). A brit kormány delegátusa a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal ez év februárjában megtartott végrehajtóbizottsági ülésén felvetette a washingtoni 8 órás munkanap egyezmény revízióját. Az egyezményt több állam, így Románia sem léptette életbe. A Mai Világ genfi tudósítójának ma alkalma volt beszélgetést folytatni Humbert Wolfe angol munkaügyi államtitkárral, aki a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalban a brit kormány fődelegátusa. A beszélgetés során Wolfe államtitkár a következő érdekes közléseket tette:

— Az 1919-ben létrejött washingtoni egyezmény óta eltelt idő beigazolta, hogy számos rendelkezés nem valósítható meg. Ezért tehát feltétlenül szükséges az egyezmény revíziója. A brit kormány számára sokkal kényelmesebb lett volna várni 1931-ig, amikor az egyezmény záradéka értelmében aktuálissá válik a revízió. Így elkerülhettük volna a támadásokat. A brit kormány azonban nem helyezkedett erre a kényelmes álláspontra, hanem az a nézete, hogy miért várjunk 1931-

ig, amikor már ma is megállapítható, hogy a washingtoni egyezményhez fűzött várakozások túlnyomó része nem teljesedett be.

— A brit kormányt avval vádolják, hogy meg akarja semmisíteni a washingtoni egyezmény bázisát, vagyis a 8 órás munkanap ellen tör. Ez azonban nem felel meg a valóságnak. A brit kormány nem törekedik a washingtoni egyezmény alapelveinek megsemmisítésére és a munkaügyi miniszter is hasonlóként nyilatkozott az alsóházban.

— A brit kormány a washingtoni egyezmény alapelvein áll, azonban a tapasztalatok alapján meg akarja változtatni a szükséges reformokat és olyan szövegezést adni a rendelkezéseknek, amely lehetővé teszi az egyezmény általános és nemzetközi végrehajtását. Eddig ugyanis a lehetetlen szövegezés és még lehetetlenebb részletrendelkezések következtében számos ország nem hajtotta végre a washingtoni egyezményt. A munkásságnak tehát egyáltalán nincsen oka arra, hogy féljen a brit kormány által követelt revíziótól.

Egy veszett ember megmárt két orvost és egy ápolónőt

(Miskolc, szept. 21. A Mai Világ tudósítójától). — Szinte páratlanul álló eset történt a miskolci Erzsébet-kórház sebészeti osztályán. A késő esti órákban parasztszékén egy 60 éves öreg embert szállítottak a kórházba. A sebészeti pavillon előtt állt meg a szekér s innen hordágyon vitték a beteget a kórtérembe, ahol dr. Cséresnyész László és dr. Kriszti Jenő, a sebészeti osztály főorvosai és Szalontai Erzsébet ápolónő voltak. A beteg kísérei elmondták, hogy Kuritytyánból hozták az idős embert, akit Munták Istvánnak hívnak és bányamunkás. Két nap előtt ágyának esett s azóta súlyos beteg, idegrohamok törnek ki időnkint rajta, görcsös fúldoklás kínozza. A közszégyen orvos tanácsára hozták a miskolci kórházba.

A két sebészorvos az ápolónő segítségével hozzáfogott a beteg megvizsgálásához. A vizsgálat során olyan tüneteket állapítottak meg, amelyekből veszettség gyanúja lehetett következtetni. A beteg hozzátartozói azonban semmiféle tájékoztatást nem tudtak erre vonatkozóan. Épen a beteg tüze-tesebb megvizsgálásához akart hozzálátni a két orvos, amikor a bágyadt, lesoványodott, tehetetlennek látszó öreg ember hirtelen fölugrott. Arcát, szeméit elöntötte a vér s örült módjára törni, zuzni kezdett. A szerencsétlen ember ereje mintha megtízszereződött volna, révetette magát a kórtéremben levő tárgyakra, majd az ápolónőre és az orvosokra, akik meg akarták fékezni. Karmolt, harapott, ordított. Az orvosok előtt mindjárt tisztán állt a tény, hogy az öreg emberen kitört a veszettség.

Percenk mulva végre sikerült a sze-

rencsétlen embert megfékezni s akkor észrevették, hogy az orvosok és az ápolónő arca több helyen vérvett: a veszett ember megmártta őket. Átszállították az öreg embert a járványkórházba, ahol rövid idő múlva irtózatossá ki-nok között meghalt.

Miután a kórtéremben lecsendesedtek az izgalmak, azután mutatták csak meg a hozzátartozók a közszégyen orvos levelét. Ha ez előbb történik, talán elejét lehetett volna venni a szerencsétlenségnek. A közszégyen orvos ugyanis megírta levelében, hogy az öreg ember veszettséggyanus. A szerencsétlen bányamunkást egy hónappal ezelőtt keze-féjén megharapta egy kutya. A sebbel, amely rövidesen beheggett, nem törődött. Mintegy két hét után azonban feltűnt különös viselkedése, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. A hozzátartozók a betegség eredetéről nem tudtak s ezért nem adhattak tájékoztatást a vizsgálat előtt az orvosoknak.

Cséresnyész László és Kriszti Jenő orvosokat és Szalontai Erzsébetet a budapesti Pasteur kórházba szállították.

Zeneiskolai beiratások

után rendelje meg kottáit a

Hegecúis

kottásboltból,
Oradea--Nagyvárad.

Nurmi nagyszerű futása és Barsi új rekordja a budapesti nemzetközi versenyen

Budapestről jelentik: A fősüörtő-kön megtartott budapesti nemzetközi atlétikai viadalunk nagy eseménye volt Nurmi szereplése a 3000 méteres idő hendikepes versenyen. Nurmi ellenfelei a legjobb magyar és olasz futók voltak, akik közül a nagyszerűen szereplő Szer-

bet csak a gyilkos finis után tudta megelőzni. Szerb 20 mp. idő előnyvel indult. Nurmi ideje 8 perc 33'6 mp. volt. A verseny másik szenzációja Barsi 300 méter rekordja, 35 másodperces nagyszerű idővel mellszélességgel győzött az olasz Facelli fölött.

Az öreg vívógárda ünnepli a fiatal bajnokot

(Budapest, szept. 21. A Mai Világ tud.) — A Nemzeti Vívó Club, szombat este a Hungáriában bankettet ad Petschauer Attila, az amsterdami olimpián győztes magyar csapat tagja tiszteletére. Ez az összejövetel már előkészületeiben elárulja, hogy nem a megszokott, hivatalos bankett lesz, hanem a klubkötélkeken tulmenő baráti együttérzésben élő régi nagyszerű vívógárda ünnepli a körükből felnőtt ifjú bajnokot. Petschauer Attila az NVC öregjei között tanulta meg a kardforgatást s hogy milyen jól tanulta meg s milyen tradíciókat vitt magával a nagy világversenyekre, azt legjobban az amsterdami események mutatták meg, ahol nemcsak a közönség nézte csodálattal Petschauer munkáját, hanem ellenfelei is, lovagias elismeréssel adóztak kardjának. Az NVC szombati bankettjén a régi nagy gárda jelesei és a vívósportnak azok a régi barátai, akiket mind az NVC szervezett meg a ma-

gyar sport rajongóivá, együtt lesznek, hogy újabb tanujelét adják szeretett sportjukhoz való ragaszkodásuknak.

Megkezdődik a kolozsvári fociszezón

Vasárnap Kolozsváron is kezdetét veszik a őszi labdarugóbajnokságok. Abajnokság elsőfordulójában a CFR, az RMS-el, a KAC pedig a KMS-vel mérkőzik. Az előreláthatólag nívós és fair küzdelmek délután kétórákor kezdődnek a városi sporttelepen. A mérkőzések bírái Fövényi és Ciurel lesznek.

Cégescsapatok mérkőzése. Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel Szabó Jenő—Rózsa Drogéria cég csapatai barátságos mérkőzést tartanak.

A Rapid visszavonta óvását. Bécsből jelentik: A Rapid visszavonta óvását s így harmadik mérkőzés lesz a Victoria Zizkov cseh profibajnokcsapat és a Rapid között.

A legjobban informált közgazdasági lapok

CONSUM RUMÄNISCHER LLOYD

Vagyont kereshet, ha rendszeresen olvassa.

Aradi Victor a szabadgondolkodásról tartott tudományos előadást a kommunista per tegnapi tárgyalásán

Abszolút kulturmissziót töltött be a marosvásárhelyi munkás-szabadiskola -- mondja Simó Géza B listás marosvásárhelyi tanár -- Szenkovits és Lénárt a monstrepör fővádlottai kommunista hitvallásuk mellett nyilatkoztak

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 21. A Mai Világ tudósítójától.) A másfélhét óta folyó munkáspert egyik legmarkánsabb figurája két-ségkívül Aradi Viktor, a kiváló író és szociológus, akinek kihallgatására tegnap délelőtt került sor. A tárgyalótermet zsúfolásig megtöltötte az érdeklődők tömege, amely Aradi szociológiai fejtegetéseit akarta meghallgatni, amely az egész perre vonatkozólag nem ugyan átfogó jellegű, de egy olyan ember mentalitását tükrözte vissza, aki a progresszív principiumokon alapuló tudományos eszközökkel tanít, nevel és kulturát terjesztett, mert intellektusa és magas horizontu tudása arra predesztinálja.

Aradi Viktor viharos multja

Tömött, sűrű fekete haját hátra simítja a zsakettes tudós, majd gépelt jegyzeteiből olvasva, folyékony román nyelven elmondja élettörténetét:

— Először is a vádirat első mondatával szeretnék foglalkozni, amelyek így hangzanak: „Tudvalevő, hogy a romániai kommunista párt felosztása és törvényen kívül helyezése után e párt volt vezető tagjainak nagyrésze nem mondott le az aktivitásáról, amelynek célját az képezi, hogy nemzeti államunk jelenlegi társadalmi és politikai rendjét a kommunista forradalom után megváltoztassa...”

— Ha ügyemet külön tárgyalnák, ez a mondat bizonyára nem szerepelne a vádiratban. Elsősorban tehát ebből a szempontból kell tisztáznom személyemet. En nem voltam soha és ma sem vagyok kommunista...

Igy kezdi beszédét és adatszerűen bizonyítja: 1913-ban jött Romániába, addig, mint szociológus és író, Magyarországon élt, ahol tizennyolcszor állt esküdtszék előtt, mint vádlott, mert fáradhatatlanul harcolt az erdélyi román nemzet kulturális és gazdasági érdekeiért. Ezeket a tanuk egész légiójával hajlandó igazolni, akárcsak a sziguranca által emelt összes többi vádak alaptalanságát.

Rámutat arra, hogy egy Pascu nevű sziguranca detektiv raportot küldött a hadbírósnak, amely szerint 1918 óta tömegeket szervez kommunista forradalomra, továbbá kommunista, szocialista és irredenta jellegű füzetek kiadásával foglalkozott.

— Román intellektusok és vezetőférfiak hatalmas tömegével fogom bizonyítani azt, hogy az összes állítások valótlanok. Valóban szerkesztettem a „Jövő társadalmá” című lapot, amelynek nagyrészt azonban kicenzurálták. Ez a lap nem lehet vád ellenem, mert cenzura alatt hivatalos engedéllyel jelent meg. Hirdettem a Malik Verlag és a Neue Deutsche Verlag könyveit, ezt azonban nem dugva csináltam, mert hirdtettem őket kizárólag üzleti szempontból: én árusítottam a könyveket, akárcsak a többi erdélyi és regáti könyvkiadó.

Tudományos elmefuttatás a gondolkodás szabadságáról.

— Szociológus vagyok, aki a társadalom liktető pulzusán tartom a kezem. Lapomban mindenféle szociológiai kérdéssel foglalkoztam és így az oroszországi közállapotokkal is. Ez azonban nem bűn, mert ugyan ezt tette és teszi dr. Baras ügyvéd, a munkatügyi miniszter jogi tanácsosa is, aki a „Pandectele Romane” című lapban foglalkozik az oroszországi magánjogi kódex rendelkezéseivel és megállapítja, hogy ez az új magánjogi helyzet ugyanolyan hatással lesz a törvénykezésekre, amilyen a francia forradalomból megszületett jog volt. Ez a per tehát nem kommunista, hanem irodalmi per és ezt nem szabad a hadbírósnak szemelőlt téveszteni.

Ezután igazolja, hogy soha sem agítált és kimondottan írásból él. A hatóságok még az „Adeverul literar” példányait is lefoglalták, mint korpus deliktiket. Rámutat arra, hogy a nála lefoglalt irások és kéziratok, amelyek között kommunista tartalmu is van még a Viitorul szerkesztőségében akárcsak minden szociológus könyvtárában megtalálhatók. A Cugetul liber e lap például nyíltan hirdeti, hogy Ilean Graf ismert anachista könyve hol vásárolható. Ezeket akkor miért nem büntetik?

A munkás segély-akcióban való részvételével kapcsolatban beismeri, hogy kapcsolatokat keresett Bukarestben élő humanistákkal, mint Parhon és Gusti egyetemi tanárok, akikkel megállapodott abban, hogy a nyomorult szerencsétleneket segélyező, nemzetközi bizottságnak fiókot létesítenek a román fővárosban. Azt is beismeri, hogy diaposzitivet hozott be Romániába, amelyeket azonban szabályszerűen elvámolt.

Miután tisztázza magát a tiltott fegyverviselés vádjá alól az egyik védő felteszi a kérdést, hogy a sziguranca bántalmazták-e.

Aradi: Erre nem adhatok választ, mert saját reputációm nem engedi meg. Negulescu ügyész azoknak a neve iránt érdeklődik, akiknek a Németországból érkező könyveket eladta:

Aradi: Miután ellenem a könyvek miatt is vádat emeltek nem mondhatok neveket. A könyvek nem lázító propaganda írások, hanem komoly munkák, amelyeket a szociológia tudományával foglalkozó emberek olvastak. Nem akarom, hogy emiatt ők is a hadbíró-ság elé kerüljenek.

Ezután Grünwald Ármint hallgatják ki, aki előadja, hogy az inkriminált könyvek Aradi címére becsomagolva érkeztek és ő ezeket, mint könyvkereskedő, csak továbbították.

Simó Géza Angelescutól kér felvilágosításokat.

A marosvásárhelyi szakszerve-tek titkára Simó Géza kerül tíz-perces pauza után kihallgatásra. Beismeri, hogy kapott füzeteket külföldről, amelyek francia, német,

svéd, orosz stb. gyermeküldölő-lyeket ábrázolnak. Ezek az ország-ból nincsenek kitiltva.

— Beismerem azt a vádat, amely szerint Aradit ismerem. Ismeri őt Kolozsváron majdnem mindenki. Romániában minden újságolvasó, Európában minden olyan művelt ember, aki társadalomtudományi problémákkal foglalkozik. Ismerem műveinek jórészt, épen ezért hívtam meg, hogy a marosvásárhelyi szabadiskolában — amelynek tíz éve fizetéstelen igazgatója vagyok — előadást tartson. Ez év januárjában végre eljött és mélyérszántó gazdasági és művészeti kérdésről tartott előadást, feledhetetlenné téve magát Vásárhely művelődni vágyó munkásai és polgárai emlékezetében.

— Ime, bevádolom magamat és magammal együtt Vásárhely összes munkásait: 10 év óta együtt vég-zünk kulturpropagandát azokon a téli kurzusokon, amelyeken polgárok és munkások ezrei művelődtek ingyen. Itt írók, tudósok és specialis ták adtak elő. Ha bűn az, amikor a szakszervezetek kulturális egy-sége mellett fejti ki propagan-dát, ha munkások otthonokat építünk; akkor a tudományos újságok ter-jesztése is kétségtelenül „propa-ganda” — akár Galilei, akár New-ton, Darwin, Einstein, Marx, vagy Aradi hirdetik is ezt. S ha ez bűn, akkor velem együtt bűnös Maros-vásárhely minden munkása és egész tudománykedvelő közönsége.

Pacalla elnök vallomása közben felteszi a kérdést, hogy mi volt mellette szakszervezeti titkár lett volna.

Simó: Állmai iskolai tanár.

Elnök: Na és, most miért nem az?

Simó: Ezt én is megszeretném tudni Anghelescu miniszter urtól.

A monstre-pör fővádlottai-kommunista hitvallása.

Steinhardt Sándor nagyváradi munkás ellen az a vád, hogy öss-zeköttesben állott Bucovával. Ki-jelenti, hogy ismerte, de a saját ma-gára nézve kompromittálé vallo-mást presszió alatt tette.

A monstre-pör fővádlottai tulaj-donképen: Lénárt Árpád és Szen-kovits Sándor, ugyanakkor azonban Weisz Jolánt, Schwartz Fridát és Freund Ferenc mérnököt is kihall-gatják, mert ügyük összefügg. A vádirat ellentét így hangzik: A kom-munista párt illegális, titkos szer-vezte nagyváradi szekciójának tag-jai. Az 1928. március 11-12-re virradó éjjelre a nagyváradi rend-őrség meglepte őket Schwarz Fri-gyes, Cal-Victoriei 24. sz. alatti házában, ahol épen írógép és sa-pirograffal sokszorosították a cik-keket a „Lenin Követői” című for-radalmi újság számára. Épen a „Célkitűzés” című cikket gépezték, amely drasztikus kifejezésekben forradalomra lázít s amelyet a lel-kes kommunista Neumann Máté Ernő írt.

Ez a cikk a következő szavakkal

végződik: „Eljen Szovjetrománia! Eljen a világforradalom!”

Lénárt, Weisz Jolánnal együtt elvitték az anyagot és az írógépét, Freund Ferenc segített nekik a gép helyrehozásában és diktált Weisz Jolánnak, aki írt, míg Szenkovits és Lénárt lezuhattak sapirograffal. Schwarz Frida hasonlóképpen se-gédkezett és pedig öntudatosan a munkában, mint a bűnfelek bizo-yitanak, amiket nála lefoglaltak.

Lénárt elismeri, hogy összekötte-tében áll, majd zavaros előadás után kijelenti, hogy meggyőződéses kommunista, aki munkás és pa-raszt kormányt akar, ha lehet pa-rlamentáris eszközökkel: szabadvá-lasztással.

— Kommunista vagyok, mert nem tudom elmézni a munkásság kizsákmányolását. Ezért „Ifjú Le-ninista” címmel lapot is akartam indítani, mert a cenzurázott orgá-numok csak az igazságot nem hoz-zák. Mielőtt azonban a lap elkészül-hetett volna letartóztattak.

Vicel dr. védő: A szóbanforgó la-pot csak megakarták csinálni ezt pedig semmiféle törvény nem bünt-eti, kérem ezt levenni napírn-dról.

Lénárt végül kijelenti, hogy nem állott összeköttesben külföldi szervezetekkel. Szenkovits Sándor elmondja, hogy hat hónapos bünte-tését tölti jelenleg ki Zilahon és még a védőjével sem engedték ér-tekezni. Gépirásos jegyzeteiből fel-olvassa miképpen lett kommunista:

— Inaskoromban kintotak. Két hugom és bátyám gyárban pusztul-tak el, magam pedig tüdőbajt kap-tam a nyomortól. Ezért vagyok kommunista. Nincs arra bizonyíték, hogy kommunista pártot szervez-tem volna. Egyszer egy nőt talál-tak nálam, akit retegettem volna: ezért elítéltek. Egy könyvet talál-tak nálam, akit rejtegettem volna: művét, amit minden könyvkereske-désben árusítanak.

— Inkább minden verést és kí-nzást elviselek, de kommunista el-veimet nem hagyom el. Minden erőmmel ebben az életben azon fo-gok küzdeni, hogy a társadalmi osztály helyzetét, amelyben benne élek feljavítsam. Itt állok önök előtt. Itélkezzenek, pedig ártatlan vagyok, mert a munkásságért ál-doztam fel életemet. És ezután is csak ezt fogom.

Végül Freund Ferencet hallgat-ták ki, aki előadja, hogy semmilyen munkásszervezetnek nem tagja és csak úgy került bele az ügybe, hogy a letartóztatás alkalmával Schwart-zéknál volt vendégségben. Egyéb-ként nem foglalkozik politikával, mert eddig tanulmányait folytatta külföldön. Weisz Jolán kijelenti, hogy gépirónő és így csak foglal-kozását írta. A 15 éves Schwartz Frida azt vallja, hogy még nem po-litizál és nem tudott arról, hogy Lénárték mit csináltak az emléke-zetes estén. Otthon ült és vart.

A tárgyalás a kora délutáni órák-ban ért véget.

Sportember Ön?

Akkor bizonyára
legjobb klubtárs
a budapesti

NEMZETISPORT

Hétköznap 6 lej, hétfőn 15 lej

Fogadjunk...

— Fogadjunk Pancser el sem hiszi ha mondom, hogy egy idő óta a kormányra aspiráló Averescanusok megint gyászolnak tartják a közállapotokat, pedig nem is olyan régen megváltak elégedve...

— Nagy oka van ennek. Kohn, aki hatalmas gyászszobrászlatot tűzött fel, megkérdezte valakit:

„Te Kohn, kit gyászolsz te tulajdonképpen?”

„Van kérlek egy dúsagdag nagybátyám, — mondta a gyászoló Kohn, — aki nem akar meghalni.”

— Mondja Pancser ur, hogy van az, hogy egyes párttársak még mindig kételkednek a petróleum panamban letartóztatott képviselők bűnösségében, mikor a vizsgálat bebizonyította azt.

— Hja kérem, ezt azért nem hiszik, mert az igazságügyminiszter keresztyén.

— Ez is egy ok?

— De mennyire. A Gelb és a Grün nagyon vallásos zsidók és ha idegen faluba érkeznek, maguk főznek, nehogy tréflit keljen ennőlük.

Egy alkalommal egy parasztházban voltak és főzés közben még egy lábos... lett volna szükségük.

„János bácsi, — mondják a házigazdának, — adja csak le a szegről azt a lábost.”

„Az nem lesz jó maguknak, — mondja János bácsi, — mert abban szalmát szoktunk olvasztani.”

„Te Grün, — mondja Gelb, — vedd csak le azt a lábost.”

„Már, hogy venném le, — szabódik Grün, — hisz hallok, hogy abban szalmát sütöttek.”

„Aber, — legyint Gelb, — egy gajnak nem szabad himni.”

— Szóval ezért kóser a két eltréflített képviselő?

— Ebben maradtunk.

— Pancser ur, tud még egy kóser dolgot?

— Hogyne. A legkóserőbb cipőkrém a Gladys.

— Mondja kérem miért hallasztották el a tanév megkezdését?

— Hogy minden szülőnek alkalma legyen Adler Kolozsvár, Szentegyház-utca 5. szám alatti üzletében beszerezni gyermeke számára a szükséges iskolaruhákat és egyensapkákat.

Fővárosi kiállítás utcai és sport öltönyök, felöltők már 4000 lejtől

E. Sylvester Ferenc

urizsálásában készülnek Cluj, Minorofilor 4 ss.

A budapesti

Színházi Élet

minden száma 200 oldal. 5 kotta 1 szindarab.

Ara 40 lej. 1/4 év 450 lej.

PALLAS LAPTERJESZTŐ CLUJ

MOZIVILÁG

Harc a „Hálókocsik angyala” körül

Az utóbbi időben a külföldi könyvpiacok egy névtől hangosak: Maurice Dekobra, aki ma már elérte a világ íróinak sorában a népszerűség legmagasabb fokát. Regényei százezres példányszámokban fogynak el egyik kiadástól a tizedikig és szellemes irodalmi munkáit a világ összes nyelvein olvassák.

Maurice Dekobra azonban nemcsak az irodalomban nagy, de a film terén is arrivált. Egyik legpompásabb munkáját, a „Hálókocsik angyala”-t az élelmes amerikaiak film alá rendezték és ezzel megütötték az „arany csikót”. Miután ugyanis a film elkészült, a „Paramount” filmterjesztő szerzte meg az elsőrangú film monopóliumát és ennek tulajdonítható, hogy a filmkölcsonzót valósággal megrohanták a nagy világmozgók a Dekobra-szuperfilm előadási jogának megszerzéséért.

Ugyanez a helyzet Romániában is, ahol szintén a „Paramount”

kölcsönző ad filmet. Minden mozgó pályázik akkor, amikor nagy névek sorakoznak egymás mellett, mint: Olof Fjord, a tragikus végű Claude France, aki a legbájosabb filmesillagok egyike volt, az életet azonban megunt és öngyilkosságot követett el, továbbá Boris de Fors, aki világszemponctokból szintén elsőrangú márka.

A „Hálókocsik angyala” körül folyó harcot érdeklődéssel fogadjuk és annak végső kimeneteléről beszámolunk lapunk olvasóinak.

A kolozsvári SELECT és URANIA-mozgósínházak szeptember huszadikán, csütörtökön nyitják meg ideozi szezonjukat. A szezonnyitással egyidejűleg életbelép a téli rendszer, amelyet a nyári hónapokra felfüggesztettek. Ilyenformán az előadások kezdete naponként megint délután 3 óra. 3—5-ig a zártszék ára 20 lej, páholyjés 30 lej, a többi előadásokra a régi beléptidíjak vannak érvényben.

Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank Részvénytársaság

Cluj-Kolozsvár, Főter. 29.

Sürgőnycim: ESCOMPTÉ.

Telefon: 16, 11—08, 11—39

Foglalkozik a bankszakma összes ágával

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban minden szó 2 lej. Vastagabb betűvel szedne 4 lej. A legkisebb apróhirdetés 25 lej. Álláskeresőkre részre egyszerű hirdetés 20 lej. — Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Katrinec Mihály elvesztette CFR. arcképes igazolványát. Becsületos megtaláló illő jutalomban részesül, Csertörő-ut 32. sz. alatt.

Német és román nyelveket vagy kereskelemi levelezést olosón tanító. Cim: Lloyd Express, Cluj.

Uj nyakkendőket kap 20 lejért, ha a régi a „Nyakkendőtechnikán” Str. Vasile Alexandri (volt Linceg-utca) 9. sz. alatt átalakították.

Szabó munkást elsőrendű önálló nagy munkához felvesz: Sylvester uri szabó, Str. Minorita 4.

Elvállalok kisebb nagyobb építkezést, tervezést, átalakítást, renoválást és mindeneműt cserépezést a legjutányosabb árban. Décsy Ferenc, Cluj Str. Regala 5. (volt Majális utca).

Ugyes leány felvétetik tanulóknak, Petőfi-u. 20., Blau könyvkötészet.

Olson eladó boroshordó és szoba-gőzfűtő, Farkas-utca 11. szám alatt.

Becsületos, értelmes fiu fogtechnikus tanulóknak felvétetik. Széchenyi-ter 2. emelet.

Jóforgalmu kenyérsütőde azonnal kiadó. Cim: Fischer cipőüzlet, Malom-utca 2.

Eladó egy nagy ebédlőszőnyeg férfi télikabátok, szakot öltöny, olasz prima hegedű, löszormatrac, Trefort-utca 27.

Veszek a legmagasabb árban használt férfi és női ruhákat, butorokat, könyveket. Hívásra házhöz megyek, Trefort-utca 27.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Mode de Paris divatszalonomat a Strada Vlahuta (volt Bolyai-utca) a városi vízművekkel szemben helyeztem át. Vállalok angol és francia női ruhavarrást, ugyisint női és férfi fehérneműt, kézi és géphimézést, előnyomtatást jutányos áron. Szíves pártfogást kér: Mode de Paris.

3 drb. szabadalmi jogaimhoz pénzestársat keresek, vagy esetleg teljesen eladnám u. m.: 1. Nikotin-fogó és füstkötő szipkaszár, semmitféle berakás nélkül. 2. Élesztőszekrény, mely légmentesen tartja az élesztőt, azonban a kért mennyiséget levágja és kiadja, anélkül, hogy kézzel nyuljanak az élesztőhöz. 3. Sétára és alattásra alkalmas önműködő gyermekkosci. Kert Sámuel Zimboru, jud. Cluj.

Női és férfi télikabátok! Női és férfi ruhák! Gamiköpenyek, borkabátok, tin ruhák óriás választékban, legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása, Park Áruház, Malom-utca 6.

Tanuló fizetéssel felvétetik, Bauch Ernő rövidáru és kézimunka üzletében, Callea Regele Ferd. 1.

Keresek megvételre egy jókarban lévő rövid zongorát. Cim: Mikó-utca 39.

Egy szoba konyhas lakás okt. 1-re kiadó, Holdvilág-utca 33.

60 HP. stabil

benzinmotor alkalmi áron kapható Fehér Miklós gépgyár

bizományi lerakatánál

Cluj, Piața Unirii 26.

SZÍNHÁZ

SZÍNHÁZI IRODA HIREI

HETI MŰSOR

Szombat délután fél 6 órakor: Makrancos hölgy. (Shakespeare előadás, nagyon olcsó helyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Poór Lili föllépésével. Szám: 29.)

Szombat este fél 9 órakor: Régi nyár. (3-adszor. Napj bérlet 5. szám, C. Szám: 30.)

Vasárnap délután 5 órakor: Marica grófnő. (Mérsékelt helyárrakkal. Karácsonyi Ilyvel, Betegh Bébi-vel, Solyom Győzővel, Ihász Aladár-ral. Szám: 31.)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Régi nyár. (4-edszer. Bérletszűnetben. Szám: 32.)

Gyurkovics fiuk. — Farkas Imrénék a Nótás kapitány szerzőjének legújabb operettejére, a Gyurkovics fiuk-ra készült most kedvvel és különös ambícióval a színház. A Gyurkovics fiuk témáját Herceg Ferenc hasonló című példátlanul népszerű híres regényéből merítette a szerző. Az egész világon elterjedt kedves és vonzó regénynek minden bája, vidámsága, szellemessége benne van az operette szövegében, amely át meg át van szöve Farkas Imre leghangulatosabb és leghatásosabb muzsikájával. A Gyurkovics fiuk premiéreje a jövő hét csütörtöki estéjén lesz Kondor Ibolyával, Betegh Bébi-vel, Miklóssy Margittal, Kőszegi Margittal, Czoppán Flóriával, Solyom Győzővel, Tompa Bélával, Ihász Aladár-ral, Réthelyi Ödön-vel, Slemeczivel, Olasz Lajossal, a főszerepekben.

Ma délután félhat órakor: Makrancos hölgy mozi-helyárrakkal. — Ma délután a brit szellemóriásnak legnépszerűbb hallhatatlan műve a Makrancos hölgy fog új betanulással a Janovics Jenő rendezésében és Poór Lili-vel a címszerepben színrekerülni. A helyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Előadás kezdete félhat órakor.

Holnap délután 5 órakor mérsékelt helyárrakkal, Marica Grófnő. A diadalmas Marica grófnő-t adják vasárnap 5 órai kezdettel jórészt új szereposztással, Karácsonyi Ilyvel, Betegh Bébi-vel, Miklóssy Margittal, Solyom Győzővel, Ihász Aladár-ral, Leöveyvel, Slemeczivel a főszerepekben.

Felelős szerkesztő: SERESS JOZSEF

Mezey Elemér szőnyegkiállítása. Még két napig lesz alkalma az érdeklődő közönségnek megtekinteni Mezey Elemér iparművész nagyszerű és nívós szőnyegkiállítását az Ujságíró-klubban, mert vasárnap este a kiállítás feltétlenül bezárul. A művész ugyanis külföldi tanulmányutra készül, ahol hosszabb ideig fog tartózkodni. A kiállítás különben a legmélyebb tisztelettel váltotta ki összes megtekintőiből. Erre való tekintettel és a művész által bemutatott szőnyegszövés és tervezés eredetiségére való tekintettel, — amely általános érdeklődéssel találkozott széles körökben — a művész mintegy közhajtásra vasárnap délután 6 órakor, a kiállítás bezárásával kapcsolatosan felolvasást fog tartani a szőnyegszövés művészetéről az Ujságíró-klubban. A felolvasás célja az, hogy az érdeklődőket mélyebben bevezesse ezzel az új és eredeti szőnyegszövésnek és tervezésnek technikájába.